

Muusikaõpetus

I klass

Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane

- tunneb rõõmu muusikast ning tunnetab, teadvustab ja arendab musitseerimise kaudu oma võimeid
- tunneb huvi muusika kui kunsti liigi vastu ning kujundab enda esteetilist maitset
- mõtleb ja tegutseb loovalt ning väljendab end loominguliselt muusikaliste tegevuste kaudu
- kasutab muusikalistes tegevustes omandatud muusikalise kirjaoskuse põhialuseid
- väärtustab muusikat ning muusikategevust inimese, kultuuri ja igapäevaelu rikastajana
- teab ja hoiab rahvuskultuuri traditsioone, osaleb selle edasikandmises ning mõistab ja austab erinevaid rahvuskultuure
- teadvustab ja väärtustab muusikateoste autorsust ning suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia loodud keskkonnanasse

Õppe-eesmärgid

Muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane

- arendab vokaalseid võimeid
- arendab loovust, algatusvõimet ja katsetamisjulgust
- arendab improvisatsioonivõimet laulmise, rütmilise tegevuse ja pillimängu kaudu
- musitseerib aktiivselt
- omandab muusikalise kirjaoskuse põhialused
- arendab muusikalist mõtlemist ja eneseväljendusoskust
- arendab muusikalist analüüsivõimet, muusikaliste väljendusvahendite kasutamise
- oskust praktilises musitseerimises ja muusika kuulamisel
- oskab muusikale hinnangut anda ning oma arvamust põhjendada

Õppetegevused I klassis

- ühehäälnelise laulmine ja osalemine koolikooris
- meloodia laulmine käemärkide, rändnoodi, astmetrepi ja noodipildi ning relatiivsete helikõrguste (astmete) järgi
- mänguoskuse omandamine keha-, rütmi- ja plaatpillidel, plokkflöödil või 6-keelsel väikekandlel
- kuulatud muusikapalade iseloomustamine muusika oskussõnavara kasutades
- muusikapala meeolelu väljendamine liikumise kaudu
- esinemisjulguse ja -oskuse arendamine
- muusika väljendusvahendite katsetamine erinevaid karaktereid kujutades
- õppekäigid, kontserdil, teatris ja muuseumis käimine jne
- 1-2 ingliskeelse laulu õppimine

I klassis on kesksel kohal laulmine ja pillimäng. Lauldakse nii ühehäälselt *a cappella* kui ka saatega. Selles vanuseastmes rajatakse alus muusikatradsioonide säilitamisele ja edasikandmisele, mille üks väljund on kõigi õpilaste osalemine koolikooride tegevuses, et saada esmane koorilaulukogemus. Pillimängus omandatakse erinevate rütmi- (sh kehapilli) ja plaatpillide ning 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted. Pillimängu rakendatakse valdavalt laulude kaasmänguna. Olulisel kohal on muusikaline liikumine: rahvatantsud ja laulumängud ning muusikapala karakteri väljendamine liikumise kaudu. Muusikalist mõtlemist ja loovust arendatakse kaasmängude, rütmilismeloodiliste improvisatsioonide, teksti loomise, st omaloomingu kaudu. Muusika kuulamisega õpitakse tundma muusika karaktereid ja meeleolu ning iseloomustama kuulatud muusikapalu. Kõigis muusikalistes tegevustes rakendatakse õpitud teadmisi ja oskusi, s.o muusikalist kirjaoskust, mida omandatakse muusikaliste tegevuste kaudu.

Õpilaste esinemisuskust arendatakse nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm). Et saavutada õpilaste mitmekülgset kuulamiskogemust, kujundada kontserdikultuuri ning avardada silmaringi, võimaldatakse õpilastel käia kontsertidel ja teatrietendustel nii koolis kui ka väljaspool kooli. Enese ja kaaslaste hindamise kaudu õpitakse tundma üksteise võimeid, oskusi ning eripära.

Õppesisu

Teemad	Alateemad
LAULMINE JA HÄÄLE ARENDAMINE	Muusikalisele fraasile toetuv vaba ja loomulik hingamine laulmisel: õige kehahoid, huulte aktiivne rakendamine kõla, diktsiooni selguse ja ilmekuse saavutamiseks. Kõlalise puhtuse ja emotsionaalsuse taotlemine ühehäälsel laulmisel. Laulude esitamine liikumise ja kujundlike liigutustega. Lastelaulud. Kaanonid. Eesti ja teiste rahvaste rahvalaulud.
MUUSIKALINE KIRJAOSKUS	<ul style="list-style-type: none"> • Meetrum. Pulsi tunnetamine, rõhulised ja rõhuta helid. Kahe- ja kolmeosalise taktimõõdu tundmaõppimine kuulmise järgi, takti viipamine. Laulurütmi, rütmiharjutuste ja kaasmängude mängimine kuulmise ja noodi järgi 2- ja 3-osalises taktimõõdus. Taktijoone, lõpumärkide, kordamismärgi kasutamine. • Rütm. Pikk ja lühike heli muusikas. Kõnerütmile toetuv töö ettevalmistusena helivältuste suhete tundmaõppimiseks. Rütmi vormide tundmaõppimine neljandik-taktimõõdus ning nende kasutamine laulurütmis, rütmiharjutustes, laulu rütmisaadetes ning rütmiimprovisatsioonides; • Meloodia. Kõrged ja madalad helid, nende võrdlemine kuulmise järgi ning kujutamine visuaalselt. Meloodia liikumise suundade jälgimine ja iseloomustamine laulmisel ja muusika kuulamisel. Heliastmete So, Mi, Ra, Jo, Le tundmaõppimine noodi järgi. Jo-võtme tundmaõppimine ja kasutamine praktilises musitseerimises. Mõistete <i>piano</i> (p), <i>forte</i> (f) ja märkide < (valjenedes), > (kahanedes) tundmine ja kasutamine musitseerimisel.
MUUSIKA KUULAMINE	Laulude ja instrumentaalsete karakterpalade kuulamine. Muusikapala meeleolu ja karakteri kirjeldamine muusikalisi väljendusvahendeid <i>meloodia</i> , <i>rütm</i> , <i>tempo</i> , kasutades. Mõistete <i>keel</i> -, <i>puhk</i> - ja <i>löökpillid</i> tutvustamine. Mõistete <i>luuletaja</i> , <i>helilooj</i> , <i>dirigent</i> , <i>orkester</i> tundmaõppimine.

Õpitulemused

I klassi lõpetaja

- osaleb meeleldi muusikalistes tegevustes: laulmises, pillimängus, muusika kuulamises ja liikumises
- laulab loomuliku häälega üksinda ja koos teistega klassis ning ühe- ja/või kahehäälses koolikooris; mõistab laulupeo tähendust
- laulab eesti rahvalaule (sh regilaulu) ning peast oma kooliastme ühislaule
- laulab vähemalt üht laulu inglise keeles;
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid)
- lähtub muusikat esitades selle sisust ja meeleolust
- rakendab pillimängu kaasmängudes
- kasutab muusikalisi teadmisi kõigis muusikalistes tegevustes
- kirjeldab suunavate küsimuste järgi ning omandatud muusika oskussõnadega kuulatavat muusikat
- väärtustab enese ja teiste loomingut

Laulmine

Õpilane

- laulab loomuliku kehahoiu ja hingamise, vaba toonitekitamise ja selge diktsiooniga ning emotsionaalselt üksi ja rühmas
- mõistab ja väljendab lauldes muusika sisu ning meeleolu
- laulab meloodiat käemärkide, astmetrepi ja noodipildi järgi ning kasutab relatiivseid helikõrgusi (astmeid)
- laulab eakohaseid laste-, mängu- ja mudellaule, kaanoneid ning eesti ja teiste rahvaste laule
- laulab peast kooliastme ühislaule: „Eesti hümn“ (F. Pacius), „Mu koduke“ (A. Kiiss), „Tiliseb, tiliseb aisakell“ (L. Wirkhaus); lastelaulud „Lapsed, tupp“, „Teele, tee, kurekesed“, „Kevadel“ (Juba linnukesed ....), Kevadpidu“ (Elagu kõik ....)

Pillimäng

Õpilane

- kasutab keha-, rütmi- ja plaatpille lihtsamates kaasmängudes ja/või *ostinato*'des ning iseseisvates palades
- on omandanud 6-keelse väikekandle või plokkflöödi esmased mänguvõtted ning kasutab neid musitseerides väljendab pillimängus muusika sisu ja meeleolu

Muusikaline liikumine

Õpilane

- tunnetab ning väljendab muusika sisu, meeleolu ja ülesehitust liikumise kaudu
- tantsib eesti laulu- ja ringmänge

Omalooming

Õpilane

- loob lihtsaid rütmilisi kaasmänge keha-, rütmi- ja plaatpillidel
- kasutab lihtsates kaasmängudes astmemudeleid
- loob lihtsamaid tekste: liisusalme, regivärsse, laulusõnu jne
- kasutab loovliikumist muusika meeleolu väljendamiseks

Muusikaline kirjaoskus

Õpilane

- mõistab allolevate helivältuste, rütmifiguuride ja pauside tähendust ning kasutab neid muusikalistes tegevustes

- mõistab 2- ja 3-osalise taktimõõdu tähendust ning arvestab neid musitseerides
- tajub ja õpib laulma astmemudeleid erinevates kõrguspositsioonides
- mõistab JO-võtme tähendust ning kasutab seda noodist lauldes
- õpib lauludes tundma JO- ja RA-astmerida
- mõistab allolevate oskussõnade tähendust ja kasutab neid praktikas
  - meetrum, takt, taktimõõt, taktijoon, kordamismärk, kahekordne taktijoon, noodijoonestik, noodipea, noodivars, astmerida, astmetrepp, punkt noodivältuse pikendajana
  - koorijuht, koor, ansambel, solist, eeslaulja, rahvalaul, rahvapill, rahvatants, dirigent, orkester, helilooja, sõnade autor
  - muusikapala, salm, refrään, kaanon, marss, polka, valss, *ostinato*, kaasmäng, eelmäng, vahemäng
  - rütm, meloodia, tempo, kõlavärv, vaikselt, valjult, *piano*, *forte*, fermaat
  - laulurepertuaariga tutvustatakse märke *latern*, *segno*, *volt*

Õppekäigud

Õpilane

- kirjeldab kogetud muusikaelamusi ning avaldab nende kohta arvamust suulisel või muul looval viisil
- kasutab arvamust väljendades muusikalist oskussõnavara

Õpilane

- laulab vaba ja loomuliku hingamise, õige kehahoiu, selge diktsiooniga ning ilmekalt
- on omandanud ühislauluvara: Eesti hümn (Fr. Pacius), «Emakesele» (M. Härma), «Mu koduke» (A. Kiiss), «Tiliseb, tiliseb aisakell» (L. Wirkhaus), eesti laste- ja rahvalaule: «Kes elab metsa sees», «Lapsed, tupp», «Teele, tee, kurekesed», «Ketramas», «Kevadel», «Mutionu pidu», «Sokukene», «Tiiu, talutütrekene», «Kaera-Jaan», 2 oma maakonna rahvalaulu
- tunneb 2- ja 3-osalist taktimõõtu kuulmise ja noodi järgi
- oskab kasutada taktijoont, lõpumärke
- tunneb rütmivorme: TA, TI-TI, PAUS, TA-A, TA-A-A ning oskab neid kasutada rütmülesannete lahendamisel ja rütmiimprovisatsioonide loomisel;
- teab JO-võtme tähendust ja astmeid Jo, Le, Mi, Na, So, Ra
- oskab kirjeldada muusikateose meeleolu ja karakterit;
- eristab vokaal- ja instrumentaalmuusikat
- teab mõistete *luuletaja*, *helilooja*, *dirigent*, *orkester* tähendust